

Leto XIX.

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 35.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, torek 24. marca 1936

Cena posamezni številki Din 1.50

Nemogoča nova bremena

Finančni odbor senata je sklenil, da bo predlagal plenumu izpremembo cele vrste amandmanov v novem finančnem zakonu. Poudarek teh izprememb pa je le na političnih določbah, dočim je za gospodarske izpremembe v tem predlogu zelo malo prostora. In vendar bi v sedanjih težkih gospodarskih krizi zaslužila baš gospodarska vprašanja prvenstveno pažnjo. Popolnoma brezupni so namreč vsi poskusi, da pridemo do urejenih političnih razmer, dokler bo bolehalo naše gospodarstvo. In to danes boleha, obupno boleha, da je vedno več podjetij, ki morajo ustaviti svoje poslovanje.

Glavni vzrok tega bolehanja pa ni le v padcu kupne moči prebivalstva, temveč tudi v preveliki davčni obremenitvi. Z novim finančnim zakonom pa se naj ta obremenitev še silno poveča! Kaj res ni nobene uvidevnosti več!

Tako n. pr. se poviša poslovni davek kar za 25 odstotkov. Ta davek naj bi dal mesto 660 milijonov Din, kolikor predvideva proračun, kar 825 milijonov ali 165 milijonov Din več. Dejansko pa se računa s še znatno večjim donosom tega davka. Kajti dejanski dohodek tega davka je znašal doslej samo 395 milijonov in bi se torej sedaj povišal njegov donos za celih 70 odstotkov.

V finančnem ministristvu se bo seveda reklo, da se ta povišek trgovca, obrtnika in industrijca itak ne tiče, ker se pač ves ta davek prevlači na potrošnika. Recimo, da bi bilo to 100odstotno res, toda potem nastajajo ta nad vse resna vprašanja: Kje naj dobi potrošnik, čegar plačilna sposobnost je padla za več ko polovico, denar, da plača za četrtino višji davek! Drugo vprašanje: Vedno se naglašča, da je treba kmetovalcu pomagati. Kmetovalce pa je glavni potrošnik. Če pa naj ta nakrat plača za četrtino višji davek, ali se s tem kmetovalcu pomaga? Kaj pomaga, jo vse papirnate odredbe v zaščito kmetovalca, če pa postaja zanj življenje dejansko vedno dražje?

Pri tem pa se je napravila še nova napaka. Poslovni davek se kar linearno povišuje za 25% brez ozira na vrednost blaga. Toda baš najbolj potrebni predmeti takšnega povišanja ne prenesejo, že celo ne, kadar je to blago obremenjeno še z novimi in čezmerno visokimi trošarinami. Zato je prazno govorjenje, da bo mogoče ves povišek poslovnega davka prevladati na kupca. To bo čisto nemogoče ali pa bo prodajalec brez odjemalcev! Ze danes je tako, da trgovci zaslužijo pri enakem prometu komaj polovico tega, kar preje. Če naj pade ta zaslužek še nadalje, potem bo sploh konec vsakega zaslužka in trgovci bo moral likvidirati.

Druga nesprejemljiva določba finančnega zakona je ustanovitev posebnega fonda iz novih trošarin. Ze od nekdaj se je izkazalo, da niti en fond ni dal tega, kar se je od njega pričakovalo. Novi fond pa ima vrhu vsega še to absolutno nesprejemljivo določbo, da skrajno krivično daje nekim banovinom vse, drugim pa nič. Neenakopravnost pokrajini bi se s tem kar od zgoraj dekretirala! Skrajno nezadovoljstvo mora nastati, če bi se to tudi izvedlo!

Najbolj pa se moramo čuditi finančnemu odboru senata, da se ni ustavil ob določbi, da se oproščajo vse kazni zadruga, njih zveze in njih funkcionarji za kršitev obrtnega in taksnega zakona. Če kdo, potem je senat poklican, da varuje zakon in da ne dopušča nagrade onim, ki so vedoma in brez potrebe kršili obrtni in taksni zakon! Zadruga so že itak od države tako zelo privilegirane, da je najmanj, kar se mora zahtevati od njih, striktno izpolnjevanje in spoštovanje zakona. Sedaj pa naj bodo kar sumarično oproščene za

vse prestopke obrtnega in taksnega zakona. Kaj tisti, ki so sklenili to oprostitev in ki jo dopuščajo, res ne morejo spoznati, da se s tem daje nevarna potuha za protizadružno in protizakonito delovanje zadrug?

Pa še cela vrsta določb je v finančnem zakonu, ob katerih bi se moral ustaviti vsak, kdor ima le nekaj srca za napredek našega gospodarstva. Kako je vendar mogoče dati za drž. tiskarno 30 milijonov Din, ko bi ta tiskarna morala biti visoko aktivna in sama kriti vse svoje potrebe. Ali kredit

za honorarje in komisije za pregled šolskih knjig? Ali določbe za carine prost uvoz za predmete brez ozira na to, če se ti izdelujejo v državi ali ne? Itd. Ko ima finančni zakon celo vrsto določb, ki pomenijo nova bremena za gospodarstvo, pa ne prinaša skoraj nikakih ugodnosti. A vse to v času najtežje krize!

V zadnji uri apeliramo na uvidevnost odločilnih krogov, da vendarle revidirajo vsa ta določila in da vsaj do neke mere preprečijo, da bi nova bremena zadala gospodarstvu — zadnji sunek!

oslabitev kupne moči našega prebivalstva.

Seveda pa se stvari tudi ne smeje še naprej tako razvijati kakor doslej, da bi saldo naših terjatev kar neprestano rastle.

Ce bi se pa z istočasnim vrženjem na trg vseh terjatev naših izvoznikov ter s ponovnim znižanjem tečajja marke uvedla posebna davščina na nemški uvoz blaga, ki se izdeluje pri nas, potem bi se s tem preprečila dumpinška konkurenca nemške industrije na našem domačem blagu. Na drugi strani pa bi se morale iz dohodkov te davščine plačevati izvoznikom premije za njih izvoz v Nemčijo ter bi se s tem zmanjšala škoda, ki bi jo imeli zaradi znižanja tečajja nemške marke. Kljub nižji ceni bi mogli s pomočjo teh premij izvozniki še nadalje izvažati blago v Nemčijo, ker bi mogli znižati cene blaga za višino premij.

Z uvedbo teh davščin bi se razdelila škoda, ki mora nastati pri likvidaciji tako velikih terjatev proti Nemčiji, sorazmerno na vse in s tem bi bila tudi znošna. Seveda pa bi se morala določiti višina davščine baš z ozirom na pravično in enakomerno razdelitev te škode.

Poleg tega pa bi bil tudi jugoslovanski potrošnikom dobrodošel uvoz iz Nemčije po dumpinških cenah in uvažali bi industrijske izdelke, ki se pri nas ne izdelujejo, skoraj izključno samo iz Nemčije, ne pa tudi iz držav, s katerimi je naš saldo pasiven.

Dobre strani bi se tako dosegle na vse strani in zato naj se ta predlog tudi uvažuje.

Kako znižati naše terjatve proti Nemčiji

Uvesti je treba posebno davščino na uvoz nemškega blaga

V »Industrijskem Pregledu« je objavil g. Kramer iz Beograda zelo aktualen članek, kako rešiti vprašanje naših klirinških terjatev v Nemčiji. Je to vprašanje, ki v enaki meri zanima naše izvoznike ko uvoznike in ki zato zasluži, da se z njim bavi tudi naša široka gospodarska javnost. Smatramo zato za umestno, če tudi naše čitatelje seznanimo s tem člankom.

Pred 4 leti, ko je bila naša trgovinska bilanca z Nemčijo v znatni meri za nas pasivna, je bil sklenjen z Nemčijo klirinški sporazum, ki naj bi spravil našo trgovinsko bilanco z Nemčijo v ravnovesje. Pri tej priliki je bil določen tečaj marke s 17.60 Din za eno marko. Ta tečaj je takrat tudi odgovarjal dejanski vrednosti marke in dinarja.

Toda že koncem l. 1934. se je položaj izpremenil. Kupna moč marke je nekoliko popustila, kupna moč dinarja pa je narasla, da je nastalo med marko in dinarjem drugo razmerje. Kljub temu pa je ostal v veljavi stari tečaj marke, čeprav je njena vrednost med tem padla.

Zaradi tega so mogli nemški izvozniki nabavljati v Jugoslaviji kmetijske pridelke in surovine po zelo ugodnih cenah ter je začel zato izvoz v Nemčijo naglo rasti. Bilanca naše trgovinske zamenjave z Nemčijo, ki je bila skozi leta pasivna, je postala nakrat za nas aktivna in naše terjatve so se začele kopičiti. Koncem l. 1935. je dosegel saldo v našo korist že 400 milijonov dinarjev.

Ker je bil klirinški saldo izražen v nemških markah, je bila naša emisijska banka naravno v velikih skrbih zaradi realizacije tega salda in zato ga je skušala čim prej likvidirati, boječ se, da bi moglo event. priti tudi do devalvacije marke.

Zato je bila v začetku l. 1935. sklenjena z Nemčijo pogodba o plačilnem prometu, s katero se je uvedel zasebni kliring, ki je stopil v veljavo dne 15. januarja. Ker se je po tej pogodbi na jugoslovanskem trgu svobodno formiral tečaj nemške marke, je ta padel na 14.30 do 14.40 Din, pa čeprav je dajala Narodna banka klirinške čke izvoznikom za njih terjatve le polagoma in ne v prevelikih količinah.

Naravno je, da bo ta ugodnejši tečaj znatno povečal nemški uvoz v Jugoslavijo, poleg tega pa se

tudi jugoslovanski izvoz v Nemčijo še vedno ugodno razvija, da je dosegel naš saldo že nad 450 milijonov dinarjev.

Da bi se ta saldo mogel čim prej likvidirati, bi bilo vsaj na prvi pogled edino logično, da bi se na njih vrgele na trg vse terjatve naših izvoznikov, da bi se na ta način tečaj nemške marke še bolj znižal in s tem nad vse dvignil uvoz nemškega blaga v Jugoslavijo, ker bi bile nabavne cene zelo ugodne, obenem pa bi se iz istega vzroka tudi zmanjšal naš izvoz v Nemčijo.

V resnici pa bi imela takšna rešitev zelo neugodne gospodarske

posledice. Ze pri sedanjem tečaju 14.30 Din za marko uvažja k nam industrijske izdelke, ki jih izdelujejo tudi naše tvornice, pa čeprav jih prodajajo tudi po cenah, ki so pod cenami lastnih proizvodnih stroškov. Nadaljnje znižanje tečajja marke bi zato privledlo do preplavljenja našega trga z nemškimi industrijskimi izdelki in z dumpinškimi cenami bi nemška industrija uničila našo industrijo, ki izdeluje tudi te izdelke. Na drugi strani pa bi zmanjšanje agrarnega izvoza v Nemčijo povzročilo padec cen agrarnih proizvodov in surovin na domačem trgu, kar bi imelo za posledico zopetno

Sanacija hrvatskega zadružništva

Ze nekaj let se skuša izvesti sanacija Osrednje zveze hrvatskih seljaških zadrug. Deficit zveze je ogromen in zadružniki sami ga ne morejo kriti. Da je zveza zašla v takšne težave, je več vzrokov, neposreden povod pa je dala ponesrečena parcelacija veleposestev v Cabuni. Zveza je izdala takrat obligacije za več ko 15 milijonov dinarjev, ki pa so danes izgubile ogromno na vrednosti. Poleg tega ima zveza še razne druge primanjkljaje, ker ni bila njena izvozna trgovina vedno uspešna. Bivši ban dr. Perović je že pred 2 leti izdelal velik načrt, kako bi se mogla zveza sanirati, ker je vse zadružništvo na Hrvaškem na tleh zaradi poloma zveze. Sedaj se je vlada odločila, da njegov sanacijski načrt izvede. Iz tega načrta je najbolj jasno razvidno, kako silne žrtve vsega prebivalstva bodo potrebne, da se ta sanacija izvede. Zopet nov dokaz, da bi bil skrajni čas, če bi odločujoči gospodje malo revidirali svoje stališče glede zadrug in njih privilegijev ter zlasti glede njih vloge za naše gospodarsko življenje. Pa naj govore številke!

Plasman agrar. obveznic Osrednje zveze hrv. seljaških zadrug (za nakup veleposestev v Cabuni) v višini nad 15 milijonov Din se izvede na ta način:

1. Narodna banka in Poštna hranilnica bosta plačani za njih terjatve v višini 2.360.000 Din s sprejemom teh obveznic po nominalnem tečaju.

2. Priv. agrarna banka prevzame za svoje terjatve v višini 5 milijonov 360.000 Din obveznice, ki jih bo potem odkupilo kmetijsko ministristvo.

3. Za 3,5 milijona Din plasira obveznice savska banovina iz jamčevine, ki je pod njenim nadzorstvom.

4. Za 640.000 Din prevzame obveznic Štedionica savske banovine.

5. Ostanek v višini 3.500.000 dinarjev pa bi prevzele zadruga.

Za poravnavo drugih dolgov Osrednje zveze pa bi se izvedli ti odpisi:

1. kolonizacijski fond kmetijskega ministristva bi odpisal 233.520 dinarjev.

2. Ministristvo za soc. politiko in narodno zdravje bi odpisalo 800 tisoč dinarjev (za kolikor je zveza prejela od ministristva korusa za prehrano prebivalstva).

3. Država bi odpisala 356.000 dinarjev zaostalih davkov.

4. Odpisal bi se tudi dolg zveze savski banovini v višini 162.500 dinarjev.

5. Še vedno pa ostane 12.150.000 din izgube. Ta dolg pa bi se poravnal na ta način, da bi prevzela savska banovina za 6.500.000 dolga, za 6 milijonov pa bi jamčile v Osrednji zvezi včlanjene zadruga.

Skoraj 20 milijonov Din bi torej šlo iz javnih sredstev za sanacijo Osrednje zveze, ker se je ta lotila poslovanja, katerim ni bila dorasla. Najbrže pa bo moral biti prispevek javnosti še večji, ker je dvom-

ljivo, če bodo zadruga tudi mogle izpolniti vse prevzete obveznosti.

Za sanacijo srbskih zadrug pa je država lani plačala okoli 10 milijonov Din. Po vsem tem se mora človek res čuditi pogumu nekaterih ljudi, ki si upajo trditi, da je ves gospodarski napredek našega naroda odvisen le od zadrug.

V nadi pa, da te težke izkušnje ne bodo zaman in v pričakovanju, da se bo gospodarsko življenje v savski banovini po sanaciji Osrednje zveze hrvatskih seljaških zadrug vendarle popravilo, tudi mi ne ugovarjamo sanaciji, pa čeprav zahteva težke finančne žrtve od države, to je od vseh davkoplačevalcev. Upamo pa tudi, da se bodo odslej tudi interesi drugih davkoplačevalcev upoštevali malo bolj in se izpolnile tudi njih zahteve.

Pravilnik o carinskih posrednikih

Finančni minister je izdal na podlagi čl. 273. carinskega zakona in po zaslišanju carinskega sveta nov pravilnik o carinskih posrednikih. Po tem pravilniku morejo opravljati carinski posredniki poleg svojih carinsko posredniških poslov tudi špeditersko dopremne posle. Carinski posredniki se smejo združevati le med seboj in opravljati posle pod svojim skupnim imenom. Ne smejo pa biti v službi špedicijskih družb niti od njih prejemati nagrad.

Na napačen naslov

V rubriki »Naš delavec« je »Slovenec« objavil kratko notico o podražitvi sladkorja ter se v njej sprašuje, če je prav, da postaja dražji sladkor, ki je najbolj potrebna ljudska hrana! Vprašanje je čisto umestno in mi se s piscem v »Slovencu« popolnoma strinjamo, da ne gre, če se podraži sladkor, ki res služi tudi v prehrano ljudstva. Samo potrebno je, da se na pravi naslov naslovi to vprašanje.

Pri nas je namreč sladkor tako silno drag predvsem zaradi tako visoke državne trošarine, ki znaša za kilogram sladkorja v kockah 8'05 Din, za kilogram kristalnega sladkorja pa 7'50 Din. Ker je tvorniška cena sladkorja le 3—4 Din, znaša torej državna trošarina na sladkor celih 200% vrednosti blaga! Posledica tega je tudi, da smo mi glede draginje sladkorja na drugem mestu na svetu in da nas v tem pogledu prekaša samo še Italija.

Zaradi tako pretirano visoke trošarine sladkorja je pa tudi potrošnja sladkorja padla pri nas ko v nobeni drugi državi. Le še v Albaniji se porabi sladkorja manj ko pri nas. Posledica tega silnega nazadovanja potrošnje sladkorja je, da so preje visoko aktivne sladkorne tvornice postale globoko pasivne. Tako ima samo državna sladkornica v zadnjih dveh letih nad 20 milijonov Din izgube. Sladkornica v Čupriji pa je imela v zadnjih dveh letih 14,1 milijona Din izgube. Kljub vsem silnim žrtvam, ki jih mora plačevati potrošnik, niti sladkorne tvornice zaradi pretiranih trošarin ne morejo uspevati.

Poleg trošarine pa se plačuje tudi 7% prometni davek in poleg tega hočejo še nekatere občine pobirati posebno trošarino od sladkorja. Tako je bila v ljubljanskem občinskem svetu predlagana trošarina 50 par na kg sladkorja. Le pritisku zastopnikov trgovine in delavstva, ki so nastopali v proračunski razpravi skoraj enotno, se je zahvaliti, da je ta predlog padel. Vendar pa še ni docela izključeno, da se bo pobirala mestna trošarina 25 par od vsakega kilograma sladkorja.

Sladkor bi v resnici moral postati cenejši, toda da se to zgodi, je treba tudi zahtevo po znižanju sladkorne cene nasloviti na pravi naslov. In kje je ta naslov, je po teh naših izvajanjih dovolj jasno.

Izkaz SUZORa za januar

V januarju je bilo pri SUZORu in vseh okrožnih uradih zavarovanih 548.309 zavarovancev, od teh 387.889 moških in 160.420 ženskih. V primeri z decembrom 1935 je število zavarovancev padlo za 23.109 zavarovancev, v primeri z januarjem 1935 pa se je povečalo za 41.813 ali za 8'26%. V primeri z januarjem 1934 pa je število zavarovancev naraslo celo za 64.077.

Najbolj je število zavarovancev naraslo pri okrožnem uradu v Beogradu (za 4.409), v Osijeku za 4.386 in v Zagrebu za 4.145. Relativno pa se je najbolj zvišalo število zavarovancev pri okrožnem uradu v Banjaluki (za 21%), v Dubrovniku (za 15.87%), v Nišu (za 12.86%) in v Osijeku (za 10'45%).

Pri zasebnih bolniških blagajnah je bil absolutno največji prirastek članstva pri blagajni »Merkur« v Zagrebu (za 961), relativno pa pri Trgovački omladini v Beogradu (za 12'88%).

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 21'40 Din ter je zopet nazadovala, in sicer za 44 par.

Skupna zavarovana mezda je znašala 293'29 milijona Din ter se je zaradi večjega števila zavarovancev dvignila za 6'07%.

O organizaciji izvoznikov lesa v Dravski banovini

Radi velike važnosti, ki jo ima lesna produkcija in z njo zvezana trgovina za naše narodno gospodarstvo, posebno v Dravski banovini, zasluži vso pozornost vprašanje, kako bi se moglo izboljšati njeno težavno stanje, v katerega je padla ne toliko radi znanih sankcij kolikor radi po abesinski vojski povzročeni nemožnosti Italije, plačevati z devizami ali zlatom inozemskim uvoznikom blago. Radi tega je koristno, da celo potrebno, da se o tem vprašanju vsestransko javno razpravlja.

Ker je naša lesna industrija v glavnem izvozna industrija in je izvažala večinoma v sosednjo Italijo, so jo nepovoljne posledice abesinske vojne morale hudo prizadeti posebno radi tega, ker je ta industrija brez vsake organizacije in si zbog tega težko pribori za svoj izvoz trg v drugih državah ter prilagodi svoje proizvode lesnega blaga navadam in zahtevam drugih inozemskih trgov. To presega moči posameznega trgovca in se more posrečiti le izredno velikim podjetjem in združenjem, ki si morejo priskrbeti potrebne informacije, zveze in zastopstva v državah, v katere se ni izvažal les iz Jugoslavije.

Brez dvoma je, da more dobra organizacija kake industrije tudi v normalnih razmerah, še bolj pa v času krize, veliko koristiti v njej združenim podjetnikom. (Vendar pa je zelo težavno doseči za to potrebni sporazum pri brezobzirno med seboj tekmujočih podjetnikih. Zato vidimo, da so gospodarske organizacije, katere omejujejo medsebojno tekmo in združujejo podjetja ene gospodarske stroke za dosego ugodnega razpečavanja neke vrste blaga in katere so po svojem bistvu karteli, največkrat bile ustanovljene v slabih časih, ko je prisilila huda nujna in stiska podjetnike k sklenitvi kartela, da so se obranili novih izgub in polomov, ki so jim pretili. To se je godilo in se godi v državah, posebno v sedanji krizi, v katerih je gospodarstvo bolj razvito nego pri nas, in se bo moralo dogoditi tudi pri nas, če bomo hoteli tekmuovati na svetovnem trgu, na katerem čedalje bolj dobivajo veljavo in moč karteli. Tako imamo v raznih državah (največ v Nemčiji in razmeroma tudi na Češkem) razne izvozne kartele, katerih namen je povečati rentabilnost izvozne trgovine podjetij, ki so združena v kartelih. Tako so že l. 1897 avstrijski tovarnarji upognjenega pohištva ustanovili kartel za izvoz svojih proizvodov.

Kar ustanavljajo v drugih državah — lansko leto je bilo samo na Češkem na novo ustanovljenih nad 60 kartelov, mnoge države pa ustanavljajo celo prisilne kartele — in se je izkazalo koristno in večkrat celo potrebno za povzdigo izvoza s karteli, to bo treba ustanoviti tudi v naši državi, četudi ni naklonjena kartelom. Izvozni karteli morejo pospeševati izvoz in če dosežejo povišanje cen za izvoženo blago, so še zlasti koristni — kar mora priznati tudi nasprotnik kartela.

Kakšna naj bo organizacija izvoznikov lesa oziroma kakšen bodi izvozni kartel, ki ga je treba ustanoviti?

S tem važnim vprašanjem se je pečal članek, priobčen v tukajšnjem dnevniku »Slovenec« pod naslovom »Organizacija lesa«, priporoča ustanovitev zadruge izvoznikov lesa, katere pristojništvo (centralni urad) naj bi določevalo posameznim producentom množino (kontingent), ki jo smejo za izvoz dobaviti in ki naj bi imelo izključno pravico prodaje in izvoza lesa v inozemstvo iz posameznih okrožij Dravske banovine. Taka druga bi bila po svojem bistvu kartel v smislu naše kartelne

uredbe, in sicer kartel za določitev kontingentov lesa posameznim producentom in za skupno prodajo njih proizvodov. Kartelj za kontingente zahtevajo radi nadzorstva nad podjetji svojih članov veliko, komplicirano in zato drago upravo in se pri velikem številu članov le težko morejo vzdržati. Tudi je zelo težko pravično določevati kontingente. Radi tega so karteli, ki določujejo produkcijske kontingente svojih članov zelo redki.

V omenjenem članku v »Slovencu« pa se celo zahteva, da bi zadruga izvoznikov lesa imela edino in izključno pravico do izvoza lesa v inozemstvo. Noben drug trgovec-izvoznik lesa v Dravski banovini ne bi smel izvažati svojega lesa v inozemstvo, četudi si je s svojo sposobnostjo in spretnostjo pridobil v inozemstvu ugodne zveze in poznavanje inozemskih trgov.

To bi bil pravi monopol, ki bi bil škodljiv, če bi vodstvo zadruge bilo slabo, kar se pri monopolih pogosto dogaja, ker je vodstvo brez konkurence in lahko brezskrbno postopa. Monopoli pa so posebno škodljivi radi tega, ker uničijo zasebno iniciativo, brez katere ni napredka narodnega gospodarstva. Kdor pozna našo izvozno trgovino z lesom, vé, koliko se ima ta zahvaliti podjetnosti, spretnosti in delavnosti posameznih trgovcev z lesom, ki so začeli z majhnim obratom in postali znane in važne tvrdke za izvoz lesa v Italijo in tako pomnožili izvoz in s tem koristili narodnemu gospodarstvu. Tem naj bi bila zaprta pot do izvoza v inozemstvo, ti naj bi se pokorili predsedstvu zadruge, pa naj bo isto slabo ali dobro! To bi bilo vendar neznosno in škodljivo!

Kdor opazuje svetovno gospodarstvo vidi, da je borba v gospodarstvu visoko razvitih državah naperjena proti monopolom, ker so bolj škodljivi nego koristni. Pri nas pa se ustanavljajo in se hočejo ustanoviti monopoli, navzlic slabi izkušnji, katero smo doživeli na primer s Privilegirano družbo za izvoz poljskih pridelkov (Prizad).

Če se torej ustanovi kartel izvoznikov lesa, potem naj bo ta prostovoljno združenje, pa najsi bo v obliki družbe z o. z. ali radi velikega števila izvoznikov, ki ga je pričakovati, še boljše, zadruge z o. z. za pospeševanje izvozne trgovine z lesom in njene rentabilnosti.

Delovanje takih kartelov je različno.

Tak kartel more le posredovati proti provizijam pri lesnih kupčijah med inozemskimi kupei in svojimi člani, med katere razde-

ljuje po določenem ključu naročila za les in svoj dobiček. Že taka organizacija bi mogla biti koristna, ker bi mogla priskrbeti svojim članom natančne informacije o inozemskih trgih in kupcih in skrbeti tudi za potrebno reklamo v inozemstvu.

Bolj važni in bolj razširjeni pa so karteli, kateri prodajajo in izvažajo za svoje člane vse njih proizvode kake vrste blaga in izključno, bodisi da prodajajo pod svojim imenom, a na račun posameznih članov kot njih komisionarji, ali pa da od svojih članov po določeni ceni prevzemajo njih blago in potem razdeljujejo dobiček, dosežen pri prodaji, po določenem ključu med nje.

Koristi takega kartela, ki centralizira prodajo in more prodajati velike množine, so očitni. Tak kartel ima, kakor imajo močne tvrdke svetovnega pomena, pregled trgov lesa v inozemstvu ima natančne informacije o posameznih kupcih-izvoznikih in njih solventnosti v inozemstvu ter ima končno tudi svoje zastopnike v inozemstvu, kateri so v nekaterih krajih potrebni, da se izvoznik obvaruje izgub in škod; velik prodajni kartel more natančneje nego posamezen podjetnik pregledati množino in kakovost proizvodov (blaga), ki je na prodaj in blaga, po katerem je povpraševanje, tržne razmere in konjunktura in tem zahtevam in potrebam prilagoditi proizvodnjo blaga pri svojih članih.

To vse morejo storiti in doseči le močni karteli in velike večmilijonske tvrdke. Zato ni čuda, kar je sploh znano, da le karteli in druge velike tvrdke z uspehom delujejo v internacionalni trgovini, v katero spada tudi izvozna trgovina ter obvladujejo svetovni trg.

Razume se, da more izvozni kartel kakor vsako drugo gospodarsko združenje industrijev in trgovcev koristiti le, če je njegovo vodstvo in delovanje zaupano izkušnim, večim in predvsem vestnim trgovcem-izvoznikom. Kdo si upa trditi, da za to sposobnih ne bi bilo mogoče dobiti v Dravski banovini, ko imamo v lesni industriji in trgovini več kakor v kaki drugi stroki sposobnih podjetnikov?

Bilo bi odveč razpravljati tu podrobneje o pogojih in določbah kartela, ki naj ga ustanove izvozniki lesa v Dravski banovini. To vse je odvisno od njih samih in je torej tudi njim prepustiti. Vredno, da potrebno je, da oni sami o tem premišljajo in se posvetujejo in prevzamejo iniciativo za ustanovitev izvoznega kartela.

(Dr. M. Pr.)

Borzni indeks in politični dogodki

Kako zelo so bili tečaji vrednostnih papirjev pod vplivom političnih dogodkov v zadnjem času, kažejo indekse štivilke tečajev na velikih mednarodnih borzah. Tako so znašali:

	7. 3.	14. 3.
= 100%		
London	80'9	78'9
Pariz	51'7	49'6
Berlin	36'3	35'7
Bruselj	40'0	36'8
Dunaj	47'5	46'2
Praga	81'7	79'5
Amsterdam	39'6	38'7
Curih	41'0	39'9
Stockholm	19'5	18'5
New-York	95'3	91'3
Milan	105'7	107'1

Edino milanska borza je pokazala izboljšanje tečajev in dejansko je tudi Hitlerjev nastop olajšal položaj Italije. Mednarodni borzni indeks je v enem tednu padel za celih 2 in pol odstotka.

Dohodki monopolske uprave v januarju

Dohodki monopolske uprave so znašali v januarju od prodaje

	1936	1935
	v milijonih Din	
tobaka	105.3	98.16
sol	21.4	18.13
petroleja	14.9	14.4
vžigalic	5.8	7.03
cigaretnega papirja	4.3	3.8
raznih dohodkov	3.5	1.8

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Politične vesti

Med Avstrijo in našo državo je bila sklenjena nova izročitvena pogodba glede krivcev, ki se nanaša tudi na politične krivce. Pojem politične krivde je sedaj jasno popisan, kar bo bistveno olajšalo izvajanje te konvencije.

Sušnik bo v kratkem obiskal Beograd, da omogoči med Avstrijo in Jugoslavijo enake odnose, kakor jih je omogočilo njegovo potovanje v Prago. Vest o Sušnikovem potovanju pa še ni potrjena.

Parlamentarni režim bo baje zopet vpostavljen na Bolgarskem, kakor pravijo neke vesti iz Sofije. Iz francoskih krogov se zahtuje, da Francija ne more več dovoliti nikakih novih koncesij, ker je že odnehala do skrajnosti. Resignirala je na takojšnjo intervencijo, na takojšnjo sklenitev sankcij proti Nemčiji, na odpoklic nemških čet, na obnovo prejšnjega stanja in končno je pristala, da izpremeni pakt z Rusijo, če bi haško razsodišče razsodilo proti Franciji.

Nemčija ne bo zaprla vseh vrat za seboj, poroča berlinski dopisnik Reutersa. Pač pa so v nemških krogih zelo razočarani, ker se v Londonu z nemško delegacijo sploh niso pogajali, temveč ji samo izročili dokument o sklepu locarnskih sil.

V Londonu se naglašja, da so bili predlogi Nemčiji sestavljeni tako, da so se vedno pogajanja mogoča in da ni bila Nemčija postavljena pred alternativo, da odgovori z »da« ali z »ne«.

Obrambno črto Maginot so začeli Francozi znova utrjevati, da bi bili pripravljeni na vsako eventualnost.

Portugalski zunanji minister Monteiro je obiskal angleškega zunanjega ministra Edena in mu sporočil, da Portugalska pod nobenim pogojem ne izroči nobene kolonije Nemčiji. V isti namen se volijo tudi pogajanja med Portugalsko in Južno Afriko, da se Nemčiji ne odstopi niti ped njih kolonialne posesti.

Angleški kralj Edvard VIII. je sprejel v posebni avdienci šefa nemške delegacije v. Ribbentropa.

Poljski zunanji minister Beck namerava predlagati sklicanje konference vseh sosednih držav Nemčije. Na konferenco bi bili povabljeni tudi Anglija in Italija kot podpisnici locarnskega sporazuma. Beckov predlog baje Nemčija odobrava, ker bi dobila na ta način proste roke proti Rusiji. Malo verjetno pa je, da bi Francija ta predlog sprejela.

Francoski vojni minister je izjavil, da je vsa francoska vzhodna meja v stanju izredne pripravljenosti.

Francoski parlament je sprejel s 402 proti 4 glasovom vladno zahtevo, da se dovolijo vladi najširša pooblastila glede oboroževanja.

Kandidatna lista narodno-socialistične stranke je bila objavljena ter prinaša na prvem mestu imena Hitlerjevskega peterovcevdja. Na 1. mestu kandidira Hitler, na 2. njegov namestnik Hess, na 3. notranji minister Frick, na 4. Göring in na 5. Goebbels. Nato slede imena 54. vodilnih narodnih socialistov. Na 60. mestu se začne nacistične veličine 2. vrste. Nato slede vsi drugi, med njimi Hugenberg, Papen in nekdanji centurmas Špahn.

Nemčija gradi po informacijah lista »La Flande libre« dve oklopnici po 26.000 ton, dve po 25.000 ton, 10 križark po 10.000 ton, dve matični ladji za letala, 16 lahkih križark in celo vrsto podmornic. Poleg tega gradi Nemčija 10.000 letal-dvojčkov, to je 10.000 napadalnih in bombnih letal.

Etiopska vlada je poslala tajništvo Zveze narodov daljšo izjavo, v kateri ugotavlja, da so popolnoma izmišljene vesti, da bi se že pričela kakšna pogajanja med italijansko in etiopsko vlado ali da bi bil zlomljen odpor etiopske vojske. Odločno protestira proti barsarkemu načinu vojskovanja, ki ga izvajata italijanska vlada, ko s strupenimi plini uničuje civilno prebivalstvo. Neresnične da so tudi vesti, kakor da bi bil etiopski narod neenoten v odporu proti Italiji.

Neki angleški državljani, ki se je vrnil s severne fronte, pripoveduje strahotne posameznosti o posledicah italijanskih plinskih napadov na civilno etiopsko prebivalstvo. Mnogi ljudje bruhajo kri in kar cele kose pljuč ter umirajo v strašnih bolečinah.

Novi pomorski sporazum je bil podpisan med Francijo, Anglijo in Združenimi državami Sev. Amerike.

V Tokiju je preklicano obsedno stanje. Uporni vojaki so zopet izpušeni. Kazensko se uporni vojaki ne bodo preganjali.

Denarstvo

Konferenca guvernerjev narodnih bank M. A.

V soboto, dne 28. t. m. se začne v Beogradu konferenca guvernerjev emisijskih bank držav Male antante. Čsl. narodno banko bo zastopal dr. Engliš, romunsko pa guverner Konstatinescu. Konferenca bo trajala približno 3 dni. Na sestanku se bo razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo denarništa držav Male antante.

Denarni trg

Kakor poroča »Narodno blagostanje«, je vladalo na velikih svetovnih borzih v preteklem tednu še vedno bojno razpoloženje. To da je nastalo v prvi vrsti zaradi poročanja časopisov, ki zelo radi uporabljajo velike besede in ki so zlasti naglašali, da se kritična situacija vedno bolj poostrejuje. Vest pa, da je Nemčija vendarle odposlala svojo delegacijo v London, je prinesla pomirjenje. Zlasti v Bruslju in v manjši meri tudi v Parizu je izzvala ta vest dvig.

Na naših borzih ni bilo tega razburjenja in tečaji so se popravili. Tako se je dvignila vojna škoda na 356,50, 7% Blair je skočil na 72 pri zelo živahnem povpraševanju. Tudi delnice Narodne banke, ki so v prejšnjem tednu popustile, so se zopet popravile. Posebno čvrsto tendenco kažejo begluške in dalmatinske obveznice.

Ves promet v vrednostnih papirjih je dosegel na beograjski borzi v februarju samo 16,3 milijona Din. Promet stalno pada, in sicer ne samo na beograjski, temveč tudi na zagrebški borzi. »Narodno blagostanje« vidi v tem dokaz, da pada špekulacija in da se kapital bolj zanima za vrednostne papirje. Kapitalisti malo prodajajo, temveč drže vrednostne papirje trdno v svojih rokah. To se vidi tudi po prometu v posameznih vrstah vrednostnih papirjev. Promet v vojni škodi mi znašal niti 40% vsega promptnega prometa. Večji promet pa je bil v begluških obveznicah, delnicah Priv. agr. banke ter 7% Blairu. Poskus, da bi se potegnile v špekulacijo delnice Priv. agr. banke in begluške obveznice, je imel zelo malo uspeha. Končno pravi »N. B.«, da ni bilo na beograjski borzi nikogar, ki bi špekuliral a la baisse.

Naši papirji so na pariški borzi v januarju zaradi vesti o novem sporazumu s francoskimi upniki zelo narasli in dosegli svoj maksimum. V februarju pa so zopet nazadovali, vendar ni padec tako velik in je njih tečaj še vedno višji kakor je bil v januarju pred skokom.

Promet na beograjski devizni borzi je bil v preteklem tednu za približno 2 milijona Din večji ko v prejšnjem tednu ter je dosegel vsoto 17,5 milijona Din.

Promet na zagrebški borzi je bil v preteklem tednu v efektivnih 917.000 Din, v devizah pa 23 milijonov 662.564 dinarjev.

Po sporazumu s tujimi upniki bo povečala Bolgarska transferna plačila za tuje dolgeve za 15 odstotkov.

Po dolgotrajnih pogajanjih je prišlo med Vatikanom in italijansko vlado do sporazuma glede v Nemčiji zamrzlega denarja Petrovega novčiča in mašinskih ustanov. Ves ta denar bo italijanska vlada izplačala Vatikanu, terjatve Vatikana pa bo uporabila za nakupe v Nemčiji. Nemška vlada je na ta sporazum pristala.

Novi proračun Romunije predvideva 22,9 milijarde lejev izdatkov. Novi proračun izkazuje 1,78 milijarde lejev primanjkljaja, ki se bo kril s plačilom zaostalih davkov. Novi proračun je povečan za 228 milijonov, če pa se upoštevajo veliki novi izdatki za letalstvo in za druge vojaške namene, je proračun povečan za skoraj 4 milijarde lejev.

Ekspoze finančnega ministra

Na začetku proračunske razprave v senatu je podal krajši ekspoze finančni minister Letica. Govoril pa je predvsem o davčnih določbah finančnega zakona ter utemeljeval potrebo teh novih davščin.

Uvodoma je govoril o uradnih prejemkih in priznal, da so ti prejemki že reducirani na skrajni minimum ter da jih bo treba povešati, kakor hitro bodo gospodarske in proračunske razmere to dovoljevale. (Zal da ni še nikakih resničnih znakov, da se bo to v doglednem času tudi zgodilo. Op. ured.)

Finančni minister je nato označil kot temeljno tendenco sedanje vladne finančne politike, da se povečajo materialni izdatki, da se s tem poveča delavnost ljudstva, kar omogoča napredek gospodarstva. Z dvigom števila delovnih sil se bo počasi tudi premagala kriza.

Finančni minister je nadalje dejal, da so davčni zavezanci pozdravili obzirno ravnanje pri davčni odmeri in razne olajševalne ukrepe. (Samo želeli bi, da bi tudi iz vrst slovenskih davčnih zavezancev slišali enaka priznanja. — Op. ured.)

Po teh bolj uvodnih besedah je prešel finančni minister na jedro svojih izjav, na nujnost **povišanja poslovnega davka, ustanovitve banovinskega prometnega davka ter novih skupnih banovinskih trošarin.**

Povišanje poslovnega davka je bilo potrebno, ker se je šele na ta način doseglo proračunsko ravnovesje. V nadomestilo za ta povešek pa so bile nekatere takse znižane in odpravičeno je bilo obvezno izdajanje računskih listkov.

V proračunu niso predvidene nikake dotacije banovinom, mesto teh dotacij pa pride banovinski prometni fond, kakršni v drugih državah že davno obstoje. 18 odstotkov skupnega prometnega davka gre v ta fond in iz njega se bodo dotirale banovine. Dohodek tega fonda se ceni na 100 milijonov Din. (Tu pa treba pripomniti, da se bodo banovine neenako dotirale, kakor so se dejansko tudi že sedaj, saj so bile nekatere banovine brez državnih dotacij, dočim so druge, kakor n. pr. Zetska, krile velik del vseh svojih izdatkov le iz drž. dotacij. Op. ured.)

Uvedejo se nadalje nove skupne banovinske trošarine, kar naj bo

prvi korak v smeri racionalnega skupnega vira vseh banovin. Banovinske finance bodo s tem dobi- le zanesljiv vir dohodkov. Z novimi skupnimi trošarinami pa se bo tudi preprečilo tihotapstvo blaga iz ene banovine v drugo.

Dohodki od teh skupnih trošarin se bodo dajali banovinom po številu prebivalstva. Dravska banovina bo torej dobila 8,21% vseh donosov skupnih banovinskih trošarin, kar bo znatno manj, kolikor pa bo plačala teh trošarin. Mi se zato s to razdelitvijo ne moremo strinjati in smo slej ko prej na stališču, da morajo na področju ene banovine zbrani trošarinski dohodki tudi celotno pripadati tej banovini.

Z novimi določbami o banovinskem fondu ter o skupnih banovinskih trošarinah je storjen nov korak k centralizaciji tudi banovinskih financ, kar po našem mnenju ni v korist gospodarskemu napredku banovin. Mnogo pravilneje bi bilo, da bi se izdelal samo okvirni zakon za banovinske finance, dočim bi se v tem okviru prepustila banovinskemu svetom popolna samouprava. To bi bilo tudi v skladu s tolikrat poudarjeno zahtevo decentralizacije uprave.

Zunanja trgovina

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke se je saldo naših aktivnih kliringov zmanjšal od 681,1 koncem januarja na 673 milijonov Din dne 19. t. m. in sicer:

z Nemčijo se je povečal naš saldo od 465,3 na 467 milijonov, z Italijo se je zmanjšal od 169,9 na 159, s Turčijo se je dvignil od 1,6 na 2,1, z Bolgarsko je ostal z 0,6 neizpremenjen, dočim se je saldo naših blokiranih terjatev proti Grčiji zmanjšal od 44,6 na 43,8 milijona Din.

Na drugi strani pa se je dvignil saldo naših dolgov državam, s katerimi smo pasivni od 311,2 koncem januarja na 341,8 milijona Din dne 18. marca. V primeri s stanjem koncem januarja so se naši dolгови dvignili: Češkoslovaški od 167,3 na 195,1 milijona Din, Franciji od 87,7 na 91,7, Belgiji od 9 na 12,5, Švici od 10 na 11,4, Poljski od 6,9 na 8 milijonov Din, dočim so se naši dolгови Braziliji zmanjšali od 17,4 na 15, Romuniji pa od 12 na 8 milijonov Din.

Nazadovanje nemške trgovine

Kako zelo je v zadnjih letih nazadovala zunanja trgovina Nemčije, kažejo naslednje številke:

V milijonih mark je znašal presek nemškega izvoza nad uvozom v trgovini z Anglijo: l. 1931. 680, l. 1933. 167 in l. 1935. 118 milij. mark;

z Nizozemsko: l. 1931. 571, leta 1933. 380 in l. 1935. 208;

V istem času je padel ta presek v trgovini s Francijo od 492, na 211 in na 98 milij. mark;

z Rusijo: od 459 na 88 in potem na — 175, za kolikor je uvoz presegel nemški izvoz;

s Švico: od 377 na 269 in na 142;

Švedsko: od 266 na 88 in na 13;

Belgijo: od 241 na 139 in na 75;

Dansko: od 186 na 40 in na 23;

Češkoslovaško: od 180 na 33 in na 8;

z Italijo: od 72 na 60 in na 90 milijonov mark. To je torej edini dvig, ki so ga pa povzročile sankcije.

Na seji Gospodarskega sveta M. A. v Pragi je bilo sklenjeno, da Češkoslovaška zniža uvozno carino na jugoslovansko vino za polovico, to je od 210 na 110 Kč za hl. Upati je, da bi se potem izvoz našega vina v češkoslovaško republiko znatno dvignil.

Prepoved izvažanja otrobov bo odpravljena, kakor se poroča iz Novega Sada.

Češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo je znašal v prvih dveh letošnjih mesecih 60-3 milijona Kč, dočim je znašal lani v istem času samo 34-0 milijonov Kč.

Grško kmetijsko ministrstvo je odredilo, da je potrebno za izvoz bombažnega prediva v dežele, s katerimi ima Grčija klirinške dogovore, posebno predhodno dovoljenje ministrstva. Dosedaj je bil izvoz bombažnega prediva prost. Po proglasitvi sankcij proti Italiji se je zlasti dvignil izvoz bombažnega prediva v Jugoslavijo. Zaradi nove odredbe bo znatno zmanjšal in so zato grški izvozniki zaradi odredbe kmetijskega ministrstva zelo nejevoljni.

Nemške prevoznine se bodo s 1. aprilom povečale za vagonске pošiljke za 5 odstotkov, in sicer za pošiljke v obe smeri, dočim se bodo prevoznine za kosovne pošiljke podražile le v smeri iz Jugoslavije v Nemčijo.

Nemčija je v februarju uvozila blaga za 334 milijonov mark, za približno 30 milijonov mark manj ko v januarju. Njen izvoz pa je nazadoval v istem času za 8 na 374 milijonov mark.

Oboroževalna industrija dela na vso paro. Francoska je potrojila obseg obratov in bo dosegla dvakrat tako velik dobiček ko lani. Tudi angleška tvornica Vickers-Armstrong je znatno povečala svoj obseg. Italijanska je zlasti delavna in samo v Fiat zavodih se je število delavstva dvignilo za 14.000 na 44.000. Promet pri švedski tvornici Bofors se je dvignil od 27 na 82 milijonov kron.

Svetovna proizvodnja vina je znašala (brez Rusije) v letu 1935 210 milijonov hl.

Ponoven apel kraljevski vladi

Zadnje »Trgovačke Novine« objavljajo naslednji novi apel na kr. vlado:

»V svoji predzadnji številki smo apelirali na kr. vlado, da takoj izda uredbo, da se vse razpisane in dospete dražbe odlože, dokler ne stopi v veljavo zakon o razdolžitvi privrednikov-dolžnikov, po katerem kopri vsa dežela. V svoji zadnji številki smo navedli primere, ki smo jih našli v »Službenih Novinah«, ko prodaja Drž. hipotekarna banka na dražbi posestva zaradi 5000 do 10.000 Din dolga, dočim so ta posestva vredna najmanj petkrat toliko. Vsak dan dobivamo iz vseh naših krajev pisma trgovcev, ki opisujejo svoj obupni položaj in prosijo za nujno intervencijo, da se dražba ustavi. Zaradi pomanjkanja prostora nam ni mogoče, da bi vse te prošnje in pritožbe objavili v vsem obsegu.

Sedaj smo dobili zopet eno takšno pismo, polno obupa. V tem pismu nam sporoča neki trgovec iz notranjosti, da mu je pristojno sodišče odredilo dražbeno prodajo njegovega posestva za dolg, ki je

neprimerno manjši od vrednosti njegovega posestva. Gre tu za trgovca, ki bi v kratkem proslavil 50letnico svoje trgovine. Vse to, kar je ta trgovec s težkim in napornim delom pridobil v teku 50 let, naj gre sedaj na boben, in to v času, ko vlada največja kriza in kadar so dolžniki trgovcev kmetje zaščiteni, da jim ni treba vračati niti dolga za vzeto blago na kredit.

Svoj apel kr. vladi s tem ponavljamo in še enkrat prosimo, da vlada nujno odredi ustavev razpisanih dražb zaradi dolgov ljudi, ki so koristni člani naše zajednice in vestni branilci naše domovine. — Našim državljanom se mora nujno pomagati, kadar so v težki in brezprimerni stiski in potem se bodo tudi oni na dostojen način oddolžili svoji domovini!

Ta apel beograjskih »Trgovačkih Novin« bi izpopolnili samo še z apelom na našo davčno upravo, naj bo tudi ona pri dražbah manj rigorozna. Zlasti pa so nedopustne vse eksekucije, na katerih se ne dobi niti toliko, kolikor znašajo stroški eksekucije. Konec mora biti tega, da bi se na dražbah zapravljalo in uničevalo ljudsko premoženje!

Isti vzroki ubijajo trgovino v vsej državi

Z občnega zbora Zveze trgovskih združenj v Beogradu

V nedeljo je bil pod predsedstvom Nedeljka Savića občni zbor Zveze trgovskih združenj v Beogradu. Po uvodnih formalnostih je bilo predčitano poročilo uprave, v katerem je obširno opisano delo uprave za zboljšanje trgovine in stanja trgovstva. Posebno pažnjo je posvečala Zveza vprašanju prodajalnic delniških družb, kartelom, nedovoljeni trgovini, razdolžitvi gospodarskih ljudi in rastoči nevarnosti, ki prihaja nad trgovstvo od nabavljalnih zadrug, industrijskih prodajalnic, veleblagovnic ter tujega kapitala v našem gospodarstvu. Zahteve trgovstva o vseh teh vprašanjih so bile izročene vsem odločujočim faktorjem.

Pri volitvah v trgovinsko zbornico so bile vložene skoraj izključno enotne liste za trgovinski odsek, kar dokazuje, da je vodila trgovstvo prava stanovska zavednost.

Zivahno pa je delovala zveza tudi v Centralnem predstavništvu zvez trgovskih združenj. 16. maja bo v

Beogradu kongres vsega jugoslovanskega trgovstva. Na tem kongresu se bo podrobno razpravljalo o vseh vprašanjih, ki se tičejo trgovskih interesov. Zveza je začela izdajati lani svoj list »Trgovačke novine«, ki lepo napredujejo.

Kakor je iz tega poročila razvidno, tarejo beograjsko trgovino popolnoma iste težave, ko naše slovenske trgovce. In če bi vprašali trgovce v Zagrebu ter v drugih mestih Jugoslavije, bi dobili popolnoma iste odgovore, da trgovina propada, ker nihče ne zaščiti trgovine pred protizakonitim krošnjarstvom in nelojalni, dostikrat že čisto umazani konkurenci raznih tujih podjetij ter zlasti pred škodljivimi posledicami skrajno krivičnih privilegijev raznih nabavljalnih in konzumnih zadrug. Karteli, krošnjariji in konzumi uničujejo že desetletja najboljšega davkoplačevalca v državi, kar je trgovec, in ni državnika, ki bi nastopil v korist državnih interesov ter zlasti

državne blagajne! Iste težave ubijajo trgovino v Jugoslaviji, ista brezbriznost za propadanje trgovine in gospodarstva pa vlada tudi v vsej državi. Vsak gospodarski napredek je zato izključen, zato pa je tudi dolžnost vseh gospodarskih stanov v državi tem večja, da se solidarno in z vso odločnostjo bore proti temu škodljivemu zanemarjanju življenjskih interesov trgovine.

Tudi v debati, ki se je po poročilu upravnega odbora razvila na obnem zboru beograjske zveze, se je to poudarjalo ter zlasti naglašalo, da se morajo trgovci do skrajnosti boriti proti nabavljalnemu združništvu. Zelo je škodoval trgovstvu tudi Prizad, ki pa na drugi strani tudi ne prinaša državi nikakih koristi. Silno škodo ima trgovina tudi zaradi previsokih trošarin. Posebno so visoke nekatere občinske trošarine. Tako se plača od vagona župskega vina, ki velja 12.000 Din, celih 24.000 Din trošarine.

Predsednik Savić je odgovarjal na razna vprašanja ter pri tem opozoril, kako težaven je boj proti privilegijem nabavljalnih zadrug, kadar je mogoče to, kar se je pripetilo na zadnjem obnem zboru Glavne zemljoradničke nabavljalne zadruge, da je aktivni minister izjavil, da se ne sme več trpeti posrednikov pri zamenjavi blaga! Kaj morejo trgovci še pričakovati po takšni izjavi aktivnega ministra?!

Kar se tiče Prizada, je izjavil predsednik Savić, da se skuša po tej ustanovi ter po drugih podobnih ustanovah uvesti v naši državi načrtno gospodarstvo, samo da se pri tem postopa zelo malo previdno. V teh ustanovah imajo namreč glavno besedo razni šolani ljudje, ki mislijo, da so na podlagi svojih diplom sposobni voditi vso trgovino, pa čeprav se niso nikdar za trgovino praktično usposobili. Načrtna trgovina se tako pretvarja v birokratizirano trgovino z vsemi njenimi usodnimi napakami. Danes je položaj tak, da je izvoz monopoliziran in da pri tem nimajo gospodarski ljudje nikake besede, pri uvozu pa narašča pomen nabavljalnih zadrug.

Kljub vsem tem težavam pa bi se trgovstvo laže borilo za svoje pravice, če bi bila zavednost trgovstva večja, če bi vsi trgovci brez izjeme več storili za svoje organizacije in za svoj tisk. Edina rešitev za trgovstvo je v tem, da čim več žrtvuje za svoje organizacije in za svoj tisk!

Naj se po teh besedah ravnajo tudi slovenski trgovci!

Velika pomladanska modna revija Obrtniškega društva

Še vedno se pri nas ne spoznava dovolj važnost in potrebnost modnih revij. Tako se nekateri obrtniki in nekatera podjetja izgovarjajo, da so časi mnogo preslabi, da bi mogli kriti stroške za udeležbo pri modnih revijah. Toda baš slabi časi so najslabši in najmanj resni izgovor, da kdo ne more sodelovati pri reviji. Kajti baš v slabih časih je najbolj potrebno pokazati, kaj da kdo zna. Nikjer pa ni takšne prilike, da se to pokaže, kakor pri modni reviji. Kajti pri modni reviji se vse skladno dopolnjuje. Ne pokaže samo krojač, da je njegova obleka elegantna in lepo narajena, temveč tudi čevljar pokaže primerno obutev k obleki in vse druge modne stroke dopolnijo delo obeh, da vidi gledalec pred seboj dovršeno popolno sliko. S tem se šele vzbudi tudi v njem prava volja za nakup. A od te volje je odvisno vse. Modna revija pa ima še to prednost, da podaja vse to v nad vse prikupni zunanji obliki, da lepi manekini poskrbe, da gledalec vidi, kako se kreacije naših obrtnikov tudi elegantno nosijo. Konferansje pa skrbijo, da je obiskovalec revije tudi pri dobri volji, kar bistveno vpliva na njegovo željo za nakupom.

Pri nas pa so modne revije potrebne še iz drugega razloga. Ni zlepa v kateri deželi tako razširjen predsodek, kakor je pri nas, da je fino, elegantno in okusno samo tuje blago in samo tuji izdelki. Ubijati ta predsodek pomeni odpirati blagostanje našemu obrtniku in trgovcu. Zato pa sta ta dva tudi dolžna, da nekaj žrtvuje-ta za premaganje tega predsodka.

In modna revija more ta predsodek premagati, kakor nobena druga prireditev. Kajti tu vidi gle-

dalec nazorno, da je njegov predsodek napačen. Zato pa je treba tudi izreči vse priznanje Obrtniškega društva in prirediteljem spomladanske modne revije ko tudi vsem razstavljalcem, da so kljub težkim časom dali Ljubljani spomladansko modno revijo.

Brez vsega moramo takoj zapisati, da je ta revija v vsakem oziru odlično uspela in da je v čast tako prirediteljem, ko tudi razstavljalcem in vsem sodelujočim.

Otvoritev spomladanske modne revije v soboto zvečer v Kazini je bila naravnost družabni dogodek. Med gosti je bila skoraj vsa ljubljanska odlična družba. Zlasti bi omenili protektorja župana dr. Adlešiča, gen. tajnika Zbornice Mohoriča, načelnika dr. Marna, tajnika Zbornice dr. Plessa in dr. Pretnarja, narodna poslanca dr. Fuxa in R. Turka, direktorja vele-sejma dr. Dularja, predsednika Združenja trgovcev Sossa.

Revijo je otvoril predsednik Obrtniškega društva g. Rebek s primernim govorom, v katerem je razložil pomen revije. Nato se je revija pričela in toplo pozdravljen od vseh je vedno dovrtljivi konfe-ransje Mirko Jelačin v šaljivih besedah in lepih rimah na svoj način povedal pomen revije. Bil je zopet v svojem elementu, da je imel hipoma vso publiko za sebe.

Nato se je razvijala revija in gledalke in gledalci so prišli na svoj račun, da je bilo v vsej dvorani takoj prijetno razpoloženje. Naši modni saloni, že itak znani po svo-jem prefinjenem okusu, so se izkazali znova. Kar pa je posebno treba naglasiti, je to, da so poka-zali tudi priproste kostime, da je revija zadovoljila vse, tudi one, ki morajo vprašati, koliko velja nova obleka.

Po reviji je bil skromen družabni večer razstavljalcev, priredite-ljev in sodelovalcev, ki ga je otvo-ril predsednik Obrt. društva Josip

Rebek. Za njim se je predsednik prireditvenega odbora g. Pučnik zahvalil vsem, ki so pripomogli modni reviji do njenega uspeha, zlasti pa Obrtniškega društvu za finančno pomoč, aranžerju arh. Mesarju, konferanseju M. Jelačinu, tajniku Lavrenčiču, gg. Špeletiču in Hibšerju ter vsem sodelujočim.

Nato so govorili še v imenu razstavljalca g. Seljakova, predse-dnik združenja Soss, predsednik okrožnega odbora obrtnikov Igljič in gđc. Bazanella.

Modna revija vabi, kdor ljubi le-poto se bo temu povabilu tudi od-zval.

Naše organizacije

Uprava Združenja trgovcev v Ljubljani objavlja:

Trgovine bodo v sredo, dne 25. t. m. na praznik Marijinega Ozna-njenja na splošno željo ves dan za-prte. — Uprava Združenja trgovcev.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

270 — Berlin: oglje.

Deželni pridelki:

271 — Allenton Pennsylvania (USA): razna sadna semena, zla-sti jabolčna;

272 — Hamburg: rezanci slad-korne repe;

273 — Lausanne: konzerve iz paradižnikov;

274 — Hamburg: zdravilne rast-line;

275 — Budapešta: zdravilne rastline;

276 — Pariz: ponuja se zastop-nik za zdravilne rastline;

277 — Hamburg: zdravilne rast-line in začimbe (divji šipek, divji rožmarin, beladona, kimeji);

278 — Dunaj: ponuja se zastop-nik za vse predmete, zlasti za agrarne severne države in za Avstrijo.

Proizvodi sadjarstva:

279 — Amsterdam: maraskinov ekstrakt.

Proizvodi živinoreje, perutni-narstva in ribarstva:

280 — Karlove Vary: Gobe za strugarje;

281 — Carigrad: svinjske šče-tine;

282 — Bruselj: razne vrste si-rov;

283 — Montreal: trd ovčji sir in razna živila.

Rudarski proizvodi:

284 — Innsbruck: keramične ploče (glinaste glazirane plošče) v dimenzijah 15/10 cm ter 10 mm de-beline v beli in krem barvi;

285 — Carigrad: antimon;

286 — Claremont (USA): umet-ni grafit (kolodialni grafit).

Industrijski izdelki:

287 — Solun: ponuja se zastop-nik za tvornice anilinskih barv,

kemičnih izdelkov, manufakturne-ga in pisarniškega orodja;

288 — Carigrad: železni vijaki.

Razno:

289 — Jaffa (Palestina): po-nuja se zastopnik za krompirjevo moko, bolhač, cement, les za za-boje, alkohol za industrijske po-trebe itd.

290 — Drač: ponuja se zastop-nik za gradbeni les, cement, pa-pir in za razna blaga;

291 — Beyrouth: ponuja se za-stopnik za vse predmete;

292 — Bussum (Nizozemska): ponuja se zastopnik za razne predmete.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd. Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način em-balaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih trdk Zavod ne jamči.

50 Din trošarine od para gumastih čevljev

V sporazumu s trgovci, obrtniki in zlasti na zahtevo opančarjev je povišala valjevska občina troša-rino na gumaste podplate od 100 na 400 Din za 100 kg. Od enega para gumaste obutve se bo pobira-la trošarina od 25 do 50 Din, od para gumastih opank pa od 5 do 25 Din. Bati bo s tem pro-daja gumastih opank onemogo-čena.

Širite »Trgovski list«!

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter II. je daro-val za revne beograjske dijake 25.000 Din.

Francoski poslanik v Beogradu Dampierre je pretekli teden ob-iskal Ljubljano in Zagreb, kjer je stopil v stik z uradnimi krogi in vodilnimi osebnostmi gospodar-skega in političnega življenja.

Dr. Karel Pečnik, koroški zdrav-nik, ki je umrl te dni v starosti 69 let, je zapustil vse svoje pre-moženo za kulturne namene ko-roških Slovencev. Dr. Pečnik je bil mož visoke naobrazbe ter je bil tudi publicistično delaven. Bil je tudi eden prvih, ki je opozoril na važnost trgovinskih stikov naših gospodarskih organizacij z Egip-tom. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Finančni odbor senata je skle-nil, da bo iz višjih državnih ozil-rov sicer predlagal odobritev pro-računa v celoti, da pa bo zahte-val več izprememb. Zlasti graja, da je v finančni zakon vnešenih vse polno odredb, s katerimi se izpreminjajo celo zakoni in s ka-terimi se dajejo vladi in tudi po-sameznim ministrom prevelika po-oblastila. Glede izdaje volilnega

zakona pa pušča tudi finančni od-bor senata vladi proste roke, za-hteva pa, da vlada do 1. oktobra predloži tudi zakon o tisku ter nov društveni in zborovalni zakon.

Senator dr. Hrasnica je predlo-žil predlog manjšine finančnega odbora senata, da senat sprejme proračun in finančni zakon v obli-ki, kakor ga je sprejela skupščina.

Samostojna demokratska stran-ka je imela v petek v Zagrebu konferenco, na kateri sta govorila dr. Krizman in Večeslav Vilder. Oba sta ostro nastopila proti ko-munistom in proti povocem ter tudi proti pohorcem.

Postni minister Kaludjerčić je na shodu JRZ v Beogradu med drugim dejal, da je obstajala taj-na fašistična organizacija povoc-ev, ki si je hotela prisvojiti vso oblast v državi. Bogoljuba Jevtića da so pozdravljali z besedami: »Ži-vio naš kancler!« ter pri tem dvi-gali po hitlerjevsko roke v po-zdrav.

Izšel je ukaz o večji pomilostitvi obsojencev po zakonu o zaščiti drž-ave. Kazen je znižana vsem za več let, nekaterim, ki so bili obso-jeni na dosmrtno ječo, pa na 20 do 3letno ječo, pri čemer se že prestana kazen vračuna.

Pravilno! »Otažbina« nastopa proti temu, ker se dovoljuje tuj-cem, zlasti Židom, da prevzemajo jugoslovanska imena in pod njimi skrivajo svoje pravo poreklo. Še bolj nezaslišano je, da prevzemajo imena naših narodnih junakov. Tuji naj se pišejo s svojim prav-im imenom, da bo vsak vedel, da ima opraviti s tujcem!

Uradno se demantira vest lon-donskega »Daily Wockera«, češ da so bili nedavno v Petrinji obso-jeni komunisti tako zelo mučeni, da sta dva zaradi tega umrla.

Višji policijski tečaji za ruske emigrante so se začeli v Beogradu. Tečaji bodo trajali vse leto. Ka-kor da naših ljudi ne bi bilo do-volj in kakor da ne bi bili naši ljudje neprimerno bolj zanesljivi.

Takse na sportne prireditve bo-do znatno znižane, kakor je te dni izjavil minister za telesno vzgojo dr. Rogić.

V upravnem odboru SUZORa so kot redni člani od Slovencev gg. Avsenek, Rojina in Lekan, kot člani ravnateljstva, g. Kozamer-nik pa kot namestnik. Ljubljanski občini je dovolil SUZOR posojilo v višini 5 milijonov Din.

»Beograder Tagblatt« je začel izhajati v Beogradu.

Tarifni odbor pri prometnem ministrstvu bo v kratkem sklican zaradi revizije blagovnih tarif.

Proračun zagrebškega združenja trgovcev znaša 719.500 Din. Za publikacije združenja (»Trgovački Vjesnik«) je določenih 75.000 Din. Vpisnina novih članov naj bi dala 100.000 Din, članarina 600.000 Din, ostanek pa zaostale članarine.

Bosanska industrija sladkorja in spirita d. d. v Usori pri Dobouju je sklenila likvidacijo družbe, ker ni mogla dobiti novih sredstev za obratovanje. Tvornica že dalj časa ni delala.

Proračun tržaškega mesta izka-zuje skupno 130,8 milijonov lir izdatkov. Relativno je proračun Trsta manjši od novega ljubljan-skega proračuna.

Posebne krojaške tečaje za izde-lovanje vojaških uniform so mo-rali ustanoviti v Nemčiji, ker se-danje krojaške delavnice ne mo-rejo zmagati naročil vojnega mi-nistrstva.

Roosevelt bo zahteval od kon-gresa izreden kredit v višini 1 mi-lijarde dolarjev za javna dela.

Tihotapstvo se na naši meji vedno bolj širi, pač neovrgljiv do-kaz, da so nekateri predmeti pre-več obdačeni in zato velik dobi-ček napeljuje ljudi v tihotapstvo, pa čeprav je marsikateri plačal pri tem z življenjem.

Premoženje direktorja »Kovnice« je bilo precejeno na 2,2 milijona dinarjev. Premoženje je zaplenje-no. Mesečna plača direktorja Boškovića, ki je židovskega porekla, je znašala 30.000 Din. A še mu ni bilo dosti, da je ponarejal srebr-nike.

Povodnji v Ameriki zavzemajo vedno bolj katastrofalen obseg. Škoda se ceni že na 300 milijonov dolarjev. V nekaterih poplavljenih krajih so tudi že izbruhnile epide-mije, zlasti škrlatinka.

Kako rešiti gospodarsko stisko? Na to vprašanje odgovarja neki bistroumen humorist s to anek-doto: Neki inženir je iznašel stroj za odpravo gospodarske krize. Stroj opravlja delo enega delav-ca, da pa stroj dela, mora biti za-poslenih 150 delavcev.

Tržna poročila

Ptujski živinski sejm

Konjski in goveji sejem v torek, dne 17. t. m. je bil prav dobro za-ložen in tudi kupčija je bila zelo živahna. Prignali so 119 volov, 235 krav, 8 bikov, 39 juncev, 54 telic, 11 telet in 216 konjev, skupaj 662 glav živine. Od teh so prodali 258 komadov, torej okrog 43 odstotkov prignane živine. — Pokret kmet-ske zveze za zvišanje cen še ni ro-dil pravega uspeha, kajti cene go-veji živini so se le za malenkost dvignile, in sicer so bile naslednje: voli Din 2'40 do 4, krave 2 do 2'65, biki 2'60 do 3, junci 2'40 do 3, teli-ce 3 do 4 za kg žive teže. Cene ko-njem pa so od zadnjega sejma znatno narastle, in sicer so se pro-dajali po kakovosti od 600 do 5000 dinarjev, žrebeta pa od 700 do 2000 dinarjev. Prihodnji konjski in goveji sejem bo dne 7. aprila t. l.

Stev. 2627/II.

Nabava.

Direkcija rudnika Velenje raz-pisuje na dan 8. aprila 1936. ne-posredno pisмено pogodbo za do-bavo raznega tesnilnega materiala. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 16. marca 1936.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

prporoča specerijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridel-ke, kakor tudi razno-vrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon šte. 2666

Čeniki na razpolago!

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

ST-DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA 13

Naročajte in širite „Trgovski list“!

Vi še vozite z bencinom, med tem ko z

OLT-GENERATORJEM

lahko prihranite 80%

Pohitite, zahtevajte ponudbo, ker konkurenca že vozi z ogljem

Tovarniška izdelava.

Sigurni pogon.

Tovarniška garancija.

Proizvaja:

OSJEČKA LJEVAONICA ŽELJEZA I TVORNIČA STROJEVA D. D., OSJEK